

Mojžíšův zákon

Při středeční katechezi papež vysvětlil, že „Zákon“ nemůže být absolutní; tj. že dodržování zákona není zárukou „smlouvy s Bohem“. Jako příklad dal svatého Pavla, který předkládá radikální novost křesťanského života, aniž by se proti židovskému zákonu stavěl.

12.08.2021

Bratři a sestry, dobrý den!

„K čemu je zákon?“ (srv. Gal 3,19). To je otázka, kterou chceme dnes po

vzoru svatého Pavla prozkoumat, abychom poznali novost křesťanského života oživovaného Duchem svatým. Je-li tu však Duch svatý, je-li tu Ježíš, který nás vykoupil, k čemu ještě zákon? Nad tím se dnes musíme zamyslet. Apoštol píše: „Necháte-li se vést Duchem, nejste už pod zákonem“ (Gal 5,18). Naproti tomu Pavlovi odpůrci tvrdili, že Galatští musí dodržovat zákon, aby byli spaseni. Šli zpátky. Nostalgicky vzpomínali na jiné časy, na časy před Ježíšem Kristem. Apoštol s tím vůbec nesouhlasí. Na těchto podmínkách se s ostatními apoštoly v Jeruzalémě nedohodl. Dobře si pamatuje Petrova slova, když řekl: „Proč tedy nyní pokoušíte Boha a chcete vložit na učedníky břemeno, které nemohli unést ani naši otcové ani my!“. (Sk 15,10). Ustanovení, která vzešla z onoho „prvního koncilu“ - prvním ekumenickým koncilem byl koncil v Jeruzalémě -, byla velmi jasná: „Toto

jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné: Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva.“ (Sk 15,28-29). Některé věci se týkaly uctívání Boha, modlářství a také tehdejšího způsobu chápání života.

Když Pavel mluví o zákoně, obvykle má na mysli Mojžíšův zákon, Desatero. Souviselo to se smlouvou, kterou Bůh uzavřel se svým lidem, a byl to způsob, jak tuto smlouvu naplnit. Podle různých textů Starého zákona je Tóra - což je hebrejský výraz pro Zákon - souborem všech předpisů a pravidel, které Izraelité musí dodržovat na základě smlouvy s Bohem. Účinnou syntézu toho, co je Tóra, najdeme v textu z Deuteronomia, kde se říká: „Hospodin se bude opět nad tebou veselit k tvému dobru, jako se veselil

nad tvými otci, budeš-li poslouchat Hospodina, svého Boha, a dbát na jeho přikázání a nařízení, zapsaná v knize tohoto zákona, a navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší.“ (Dt 30,9-10). Dodržování zákona zaručovalo lidem výhody smlouvy a zajišťovalo jim zvláštní pouto s Bohem. Tento lid, tito lidé jsou spojeni s Bohem a toto spojení s Bohem projevují naplňováním, dodržováním zákona. Když Bůh uzavřel s Izraelem smlouvu, nabídl jim Tóru, zákon, aby mohli pochopit jeho vůli a žít ve spravedlnosti. Myslíme si, že v té době bylo zapotřebí takového zákona, byl to velký dar, který Bůh dal svému lidu. Proč? Protože v té době bylo všude pohanství, modlářství a lidské chování, které z modlářství vychází, a proto je velkým Božím darem jeho lidu zákon, aby mohl jít dál. Několikrát, zejména v knihách proroků, se uvádí, že nedodržování

předpisů zákona představuje skutečnou zradu smlouvy, která vyvolává reakci Božího hněvu. Spojení mezi smlouvou a zákonem bylo tak těsné, že byly neoddělitelné. Zákon je výrazem toho, že člověk, lid je ve smlouvě s Bohem.

Ve světle toho všeho je snadné pochopit, že misionáři, kteří pronikli mezi Galatské, to dobře rozehráli, když tvrdili, že dodržování smlouvy zahrnuje také dodržování Mojžíšova zákona v jeho tehdejší podobě. Právě v tomto bodě však můžeme objevit duchovní inteligenci svatého Pavla a jeho velký vhled, který byl podporován milostí, jíž se mu dostalo pro jeho evangelizační poslání.

Apoštol Galatským vysvětluje, že smlouva s Bohem a Mojžíšův zákon nejsou ve skutečnosti nerozlučně spojeny. Prvním prvkem, o který se opírá, je to, že smlouva uzavřená Bohem s Abrahamem byla založena

na víře v naplnění zaslíbení, a nikoli na dodržování zákona, který ještě neexistoval. Abraham začal putovat staletí před zákonem. Apoštol píše: „Říkám, že smlouva, kterou dříve ustanovil sám Bůh [s Abrahamem], nemůže být prohlášena za neplatnou zákonem, který přišel o čtyři sta třicet let později [s Mojžíšem], a tím zrušit zaslíbení. Kdyby se totiž dědictví získávalo na základě zákona, nebylo by už na základě zaslíbení, ale Bůh dal Abrahamovi milost skrze zaslíbení.“ (srv. Gal 3,17-18) Zaslíbení bylo před zákonem a slibem Abrahamovi, pak přišel zákon o 430 let později. Slovo „zaslíbení“ je velmi důležité: Boží lid, my křesťané, procházíme životem a hledíme na zaslíbení; právě zaslíbení je to, co nás přitahuje, co nás pudí vpřed k setkání s Pánem.

Touto úvahou Pavel dosáhl prvního cíle: Zákon není základem smlouvy, protože přišel později. Byl nutný a

spravedlivý, ale nejdříve bylo zaslíbení, smlouva.

Takový argument vyřazuje ze hry ty, kdo tvrdí, že Mojžíšův zákon je konstitutivní součástí smlouvy. Ne, smlouva je na prvním místě, je to výzva Abrahamovi. Tóra, tedy zákon, není součástí zaslíbení daného Abrahamovi. Přesto bychom si neměli myslet, že svatý Pavel byl proti Mojžíšovu zákonu. Ne, dodržoval ho. Několikrát ve svých listech obhajuje jeho božský původ a tvrdí, že má v dějinách spásy velmi přesnou úlohu. Zákon však nedává život, nenabízí naplnění zaslíbení, protože není schopen ho naplnit. Zákon je cesta, která vás vede vpřed k setkání. Pavel používá velmi důležité slovo: Zákon je „pedagogem“ na cestě ke Kristu, pedagogem k víře v Krista, tedy učitelem, který vás vede za ruku k setkání. Ti, kdo hledají život, musí hledět na zaslíbení a jeho naplnění v Kristu.

Drazí přátelé, tento první výklad, který apoštol předkládá Galaťanům, představuje radikální novost křesťanského života: všichni, kdo věří v Ježíše Krista, jsou povoláni žít v Duchu svatém, který je osvobozuje od zákona a zároveň ho naplňuje podle přikázání lásky. To je velmi důležité, zákon nás vede k Ježíši. Někteří z vás mi však možná řeknou: „Ale otče, jedna věc: znamená to, že když se budu modlit Vyznání víry, nemusím dodržovat přikázání?“. Ne, přikázání jsou důležitá v tom smyslu, že jsou „pedagogickými nástroji“, které vás vedou k setkání s Ježíšem. Pokud však pomineme setkání s Ježíšem a chceme se vrátit k přikládání větší důležitosti přikázáním, není to dobré. A právě to byl problém těchto fundamentalistických misionářů, kteří se vměšovali mezi Galatské, aby je dezorientovali. Kéž nám Pán pomůže jít cestou přikázání, ale s pohledem upřeným na Kristovu

lásku k setkání s Kristem, s vědomím,
že setkání s Ježíšem je důležitější než
všechna přikázání.

www.vaticannews.va/cs.html /
Rome Reports

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
galatanum-papez-frantisek-zakon/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/galatanum-papez-frantisek-zakon/)
(05.08.2025)